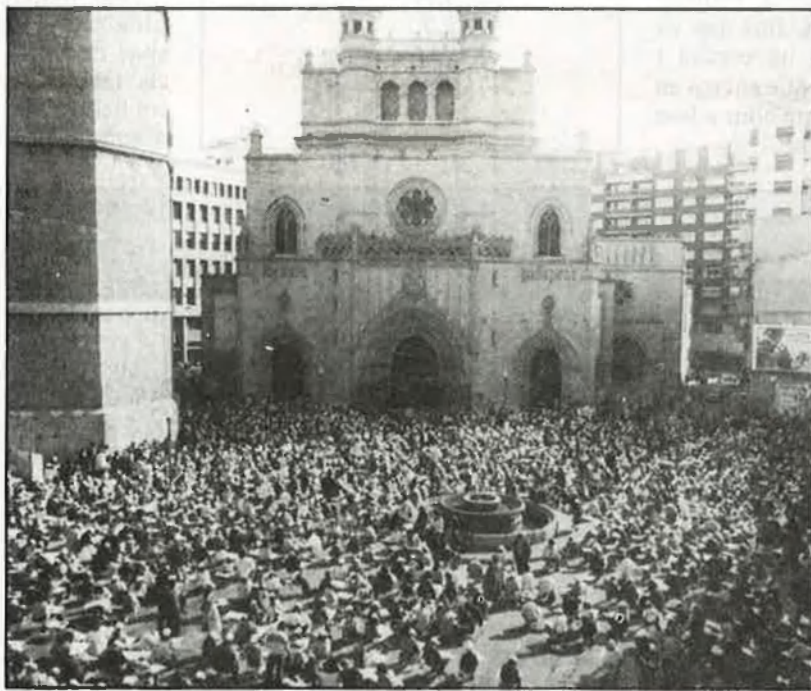

Els evangelis blaveros

Després de l'ampli dossier que vam dedicar al tema en l'anterior número d'EL TEMPS, hem volgut ara buscar-ne els responsables i demanar a distints membres representatius del clero valencià que ens aclaresquen la seua posició enfront d'aquesta nova agressió —una més— a la llengua catalana

Joan A. LÓPEZ

L'aldarull promogut per l'aprovació dels Evangelis ha provocat tota mena de reaccions, des del rebuig massiu a l'agressió de la llengua per part de la quasi totalitat del clero de la Diòcesi de Castelló, fins a les més dures condemnes de destacats membres del món eclesial valencià. És notable l'actitud del clero de Castelló, atés que, ja durant l'anterior intent de l'arquebisbe, el Consell de Pastoral recomanà al bisbe que no el subscriuís, justament la contrària de

Castelló resistiu. No pot acceptar el que és inacceptable.

/ Arxiu

l'observada a la diòcesi alacantina.

Hem efectuat una roda de consultes a fonts autoritzades, les respostes de les quals hem resumit. En primer lloc, monsenyor Martí Alanís, bisbe de la Seu d'Urgell, ens manifestà que el tràmit d'aprovació per la Conferència Episcopal és preceptiu, però, sobre la versió comentada, remet tota la responsabilitat als bisbes valencians.

De la diòcesi d'Alacant hem pogut parlar amb D. Modesto Díez, vicari general, el qual, en castellà, ens respongué que, de valencià, no res: «aquí lo hacemos todo en castellano; no tenemos ese problema»; va insistir que a la diòcesi no se sabia res i que monsenyor Barrachina no hi havia participat. D'una altra banda, monsenyor Cases, bisbe de Castelló,

ens manifestà que només coneixia la notícia a través de la premsa, però que ell no havia estat consultat. Sabem, però, que si es pretengués d'introduir aquests textos a la diòcesi, es podrien prendre mesures.

Posteriorment, vam parlar amb D. José Mengual, degà de la Catedral de València, el qual, després de recordar-nos que no era especialista en la matèria i que calia buscar especialistes, va dir: *nosotros* celebrem que hi haja una traducció que arreplegue l'ambient religiós de la regió», i després ens parlà de la promulgació oficial dels evangelis, que ell mira com una realitat molt estimable.

Els textos, tanmateix, no poden ser oficials, segons que ens repetia el copríncep d'Andorra, després

d'haver-ho consultat al bisbe secretari de la Conferència Episcopal; en idèntics termes s'expressà Jaime Sancho (en castellà, però), president de la Comissió Diocesana de Litúrgia: «Açò, només ho gestionà Amunt el Cor, que és un grup independent; és una versió dels Evangelis —ens ha dit— conforme a una de les gramàtiques que circulen, i només és un projecte, una proposta de material per a ser emprat a nivell particular o individual.» És en aquest sentit que s'han pronunciat la major part dels consultats,

especialment el bisbe de la Seu d'Urgell.

Josep Almiñana, un dels autors de la traducció, obvià aquesta qüestió i insistí en la preceptivitat de l'aprovació de la Conferència, a la qual ell va remetre els textos, ja que a la Santa Seu no hi havia ningú que pogués corregir el valencià; continuà mossèn Almiñana amb l'afirmació que el censor de la Conferència ho presentà a la Permanent amb el seu informe favorable, però les nostres notícies indiquen un recorregut més accidentat.

Diu Almiñana que el seu treball ha estat molt feixuc —a desgrat d'alguns especialistes, que han començat a estudiar el text i troben sospitoses concomitancies amb la Bíblia dels monjos de Montserrat, fins i tot en

els períodes gramaticals; ja ens ho explicaran més detalladament—, però potser tindrà raó, si més no pel que fa a l'adaptació, ja que no sempre han tingut en compte les normes de l'Acadèmia; hi havia paraules i construccions que ells no podien acceptar (com ara, no han consentit a escriure Jacop, i han hagut de usar la forma clàssica Jacob).

Val dir que la conversa amb el rector de la parròquia de Sant Esteve fou deliciosa; primerament, ens digué que no coneixia EL TEMPS, i, després, començà les seues explicacions amb molts dubtes, fins que va acabar l'entrevista amb un cordial i afectuós *adiu*, comiat que encetà en castellà i clogué en català com a bon practicant del bilingüisme.

Per últim, val a dir que al llarg dels nostres esforços per escatir-ne responsabilitats hem ensopegat amb suficients evasives com per a fer-nos pensar que alguna cosa passa; tots, però, apuntaven cap a Don Miguel Roca com a responsable exclusiu d'haver-li donat tan alta volada i d'haver complicat també la Conferència Episcopal, la qual ha rebut nombrosos exemplars de la nostra publicació per tal que cadascun dels seus membres puga estar-ne informat, trameses per l'associació La Paraula Cristiana, que n'ha enviat també a diversos departaments vaticans.

Així mateix, el Departament de Lingüística Valenciana de la Universitat de València n'ha lliurat a tots els rectors de les Universitats, en sol·licitud de col·laboració enfront d'aquesta nova agressió.

A Castelló ho tenen clar

Joan Llidó Herrero. Vicari episcopal de Pastoral i rector del Seminari Major Mater Dei, de Castelló.

Accepte la competència que té qualsevol bisbe per a aprovar la traducció de la Bíblia o d'una part *per a la seua diòcesi*. Si hagués estat de la meua competència, que no ho és, prendre una decisió, jo no hauria aprovat aquests textos dels Evangelis, com s'ha fet a València. Quan tenim un missal aprovat amb la signatura de tots els bisbes de la Comunitat Valenciana, aprovar, en solitari i amb una ortografia distinta, uns textos que, tot i que no siguen per a ús litúrgic, intentaran utilitzar per a aquesta finalitat o per a l'escola, pot crear entre els valencians més tensió i divisió de la que ja hi ha. D'altra banda, el respecte que em mereix l'autonomia d'allò temporal —en aquest cas, la filologia— m'impediria signar una ortografia que no accepta la Universitat espanyola ni la Unesco. Tanmateix, no crec que haja de tenir molta repercussió, almenys a Castelló.

Pere Saborit. Canonge arxiver de la Catedral de Sogorb.

Els textos litúrgics van ser autorit-

zades i aprovats l'any 1974 pels bisbes de les províncies eclesiàstiques Tarraconense i Valentina, i confirmats per la Congregació per al Culte Diví. Això és el que ha dit l'Església. No crec que la filologia siga una qüestió de fe i costums. La llengua es normalitzarà a l'escola i als mitjans de comunicació. D'altra banda, no crec que, a Castelló, li lleve a ningú la son. Tothom presta suport a les Normes de 1932.

Josep Llopis. Delegat diocesà de pastoral juvenil.

Des de la perspectiva de la nostra pastoral juvenil, l'aprovació dels *Quatre Evangelis* per la Diòcesi de València crea entre els creients de Castelló una actitud d'impotència, explicable únicament per pressions de grups interessats. L'ús normal de la llengua catalana entre els joves creients de Castelló és una realitat assolida. Per això considere la dita aprovació com un pecat contra la comunió que, a nivell de llengua, anava creixent dia rere dia al nostre País Valencià.

Vicent Bengochea Merar. Rector de la Catedral de Santa Maria, de Castelló, i vicari episcopal de la Pla-na Nord i del Maestrat.

El *Llibre del Poble de Déu* és l'únic oficial i aprovat per tots els bisbes de l'arxidiòcesi valentina. La traducció, ara, dels Quatre Evangelis en una altra ortografia ben distinta a l'acceptada per la Universitat i la filologia internacional respecte a la nostra llengua és confondre el poble de Déu. Açò que s'ha fet ara no té sentit. No s'ha de tolerar.

Joan Ramon Herrero Llidó. Arxiprest de Castelló i director de l'Escola de Teologia.

Els creients valencians de la nostra Diòcesi acceptem els criteris de la gent entesa en la matèria, admesos àmpliament des que ací se signaren les Normes del 32. Per un estricte sentit de la raó i per la unitat de la nostra llengua, acceptem els criteris de la Universitat i la Real Academia. Els textos litúrgics han d'adequar-se al llenguatge culte, com en qualsevol llengua del món. En cap lloc no s'empren els girs col·loquials per a celebrar misses ¿Què fan els andalusos respecte al castellà? L'intent d'introduir a la litúrgia i a les escoles una traducció poc acurada dels evangelis serveix només per a crear confusió.